

A RÁNKSZABOTT ÖRÖM.

TALÁN — mondta az igazgató és fénytelenül kék volt a szeme, mint az a kés, amellyel Imre délben almát hámozott és a pillái alatt a gyűrött bőr fekete ráncokban ült meg. Imre most ezeket a szemeket nézte, ezeket az apró ráncokat és a homokszappanra gondolt, amellyel téglavörösre dörzsölte az ujjait, hogy lekopjon róluk az almalé. Talán — mert ezt felkészülve kellett fogadnia és erre a szóra a szíve is azzal a koppanással felelt, amellyel reggel az ingaóra szétkalapálta a bódult álom színes cserépfalát: Ma este vége. Hisz ismerjük ezt: hogy jöjjön holnap, mert a Hartsteiner úrral meg kell még beszélni a dolgot. És ő nem kiálthatja ennek az embernek, aki feláll az íróasztal mellől így most kinyújtva hervadt, gyűrűs kezét, nem kiálthatja, hogy uram, még ma mindennek el kell dőlnie, mert holnap késő lesz már. Talán: mert ez gyászosabb és kegyetlenebb beszéd, mint a forgó ajtó kattanása, amely még hátba is lökte, hogy hamarabb az utcán legyen.

Itt már őszi este volt, párába kevert füst és por, hogy súlyosabb legyen a levegő, csak a kertekben érezni most a lehullott levelek nedves szagát, ahogy a búcsúzó nyár a hallgató fákra rálehel. Búcsúzó nyár és ez mind Imre volt, mert ahogy a nyár melege az élet tavába dobja a nemzés tövét, úgy lett Imre élete is a szerelem gyűrűző futása, egyre távolabb, egyre halukulóbb körök. S talán hamarabb kellett volna észbekapnia. Mert most csak a víz alig rezdülő mozgása volt és az akarata is megcsendesült. Fáradtan, mint a két lába, pihenni vágyón, mint a dereka, mert kétségbeesett volt a gyönyör, amely múlt napoktól búcsúzón ernyesztette el az izmait. Hamarabb kellett volna. Hamarabb? Talán nem tudunk parancsoló szavú urak lenni, és el kell fogadni azt is, hogy holnap tifuszba esel, vagy húsz év múlva a szíved megáll? Ember, ha három hónapod volt és aztán várod a halált, hát meg kell fojtani azt a másik ösztönt, amely Helén kezét arra fogná, hogy férfiakat kapjon karon, vagy gyermekfüleket mosson, ha az óra reggel hatkor csörög. Helén. És az ösztön is elfárad, mert talán nem lehet holnapig várni a talánt, a holnaputánt. Mert ez is csak ódázó játék és játék, ha önmagunknak határt szabunk. Elég.

Csapódva hullottak le a redőnyök Imre feje felett. Eltűnt a hervadt függöny, a tétova lámpafény és az oxidált szóke fej, amely a járdaszíziget figyelte, ahol a G₂ zökkenve megállt. S most asztal köré gyűl a polgári élet, a hétórás vacsora, az emésztett étellel lefekvő gyomor s a fényreklámok kövérré híznak a szürkére búsult ég alatt, vihogva, igen, vagy potrohosan keringve a malátát ivó gyerek hasán, mert nem kell több plakát. Talán — mondta az igazgató — és Imre tudta jól, hogy az a vörös fény a Dörfler-utca sarkán szemtelenül most reáörhög. Hát érdemes volt hat hosszú délutánt azzal eltölteni, hogy a Skrubik kályhagyár új kreációját vetette papírra a modern reklámpszichológia ravasz ötleteivel. És ezért kellett Helénnel összeveszni, mintha a rokoko mama a szeneslapáttal nem is lett volna tiszta

esztelenség. Hat délután, most már hét óra van, hat elveszett délután és reggelre már a szíve megáll.

Ikopenin. Ez az utolsó este. A sarkon a zöldfüggönyös bár, ahol pápaszemes kínaiak hallgattak egy hete és ma és holnapután, és a sarki nő az ementhali orrlyukakkal holnap is önfelédten suttogja a mellénythordó férfiak fülébe a merkantil Venus elkopott szavát és lesz porszívógép, kvarclámpa és kék gőzölő bura még éveken át a Hörner A. G. csillogó üzletében, — nem messze vannak innen a klinikák, de Helén szeme nem nyílik több örömrre és kétkarja holnap vércsókös virág lesz.

800 schilling, jobb csikóbunda ára, álmok, podgyász, terv és sípoló kalauzok, Wien, autó, hotel és az első éjjel, mezítelen bőröd melege, hisz minden három hónapra volt kiszabva, csak ajkad kérése volt végtelen. Helén. És holnap a fekete autó megáll a ház előtt, minket visznek rajta letakarva. A nyelved dagadtan szorul fogad közé, arcod hideg lesz, viaszos, merev.

Imre szédülni kezdett, pedig csak a villamos sánt kellett átlépnie. A térde talán most megcsuklik és így esik oldalt, zuhanva a felszedett aszfalt közé, de eljutott a járdaszélig, elhűlő arccal és érezte, hogy izzad a keze. Nem, elmúlik, most mindjárt elmúlik, nem lesz semmi. Megy tovább. Vagy megkérje ezt a sapkás suhancot az ujságos bódé előtt, hogy vezesse el az egyetemig, ahol Helén már várni fogja. De rekedt volt a hangja, hebegett. És mikor meglátta a suhanc csodálkozó kék szemét, akkor vette észre, hogy magyarul beszél. Bocsánat és hirtelen megindul, csak semmi komédia, keményen csapja le sarkát a földre, hogy férfias legyen, merész, határozott, mint az angol filmek felírása, aztán megpróbál lábujjhegyen járni, Istenem, ha itt összeesem egyedül, de ni, megingás nélkül jut tovább, a gumibotos rendőr sem néz utána, hisz az egész csak beképzelés.

A városháza tornya $\frac{1}{4}$ 8-at kongott és mintha Imrét háthaütötte volna az idő, mert meggyorsítja a lépteit, félrelök egy szőke kisiút, aki a láncba kapaszkodva néz utána, meg a táblára, ahol vörös szegéllyel fel van írva, hogy: Gyalogjárók. Gyerekvisítás, benzinszag vagy a szívek alatt kattogó zsebórák, de Imre ajka azt suttogja: Helén és minden pórusában zeng az ő neve, aggódva, kérve, egyetlen menedék és amint az összehajló fák közt feltűnik az egyetem kétemeletes szürkesége, már futva vitte a testhez hívó vágy, hogy rejsz el engem, hisz tudod ma éjjel. Ikopenin.

Helén már ott várakozott reá, hátrafordulva sétált a parlament felé. Imre halkan mögéje lopódzott és vállára tette a kezét.

— Már itt vagyok. Régóta vársz rám? Utoljára egymásra, Helén.

— Utoljára? — Az asszony szemében az öröm kialudt. — Sejtettem igen és így mondtuk, így határoztunk.

Sápadtak voltak mind a ketten.

— Helén, ha nem akarod, maradj, ne jöjj velem. Mert nem szomorú a leszámolás. Aggasztón, vidám, nézd, milyen halványkéken nevetve, mint fenn az ég. Ugy-e félsz? Velem vagy.

— És akkor tudom, hogy nem szeszély, nem az életnek duzzogása, hiszen fogom a kezéd és akkor is így fonom rád ujjamat, ha menni kell. Leszámolás. Vidám. Amikor a gyönyör lealkonyul és virrasztó messze fényét reánk szórja a szeretetet. Most sétáljunk tovább itt a fák közt.

Hallgatva, mint az éjszaka előtt. Mikor a hold ezüstös útján fehér homlokkal járt a vágy és bőrükön csak az a pára volt, amit féltő ajakkal egymásra leheltek. Itt az idegen város közepén, ahol vörös villamosok és

ormótlan autók huppogtak, csengtek a váró test szavába, nem kérdezni, hogy mi maradt otthon, hogy minek ez a furcsa menekülés, terv nélkül, jövő nélkül, csak egymás vágyában feloldva, ma a tiéd leszek, szeretóm, uram, három hónapja volt és a hársfák illata még édesebbé tette ajkukat és lelkükre csobant, melegen, mint a szerelem.

— Emlékszel, három hónapja van, most érkezünk meg az Ostbahnhofra és majdnem elhagytad a recés táskádat, amelyben az egész pénzünk volt, nyolcszáz schilling és hogy futottál a hordár után, egészen elsápadva, édes. Hiszen mindig miattam volt annyi gondod, mindig én bántottalak.

— Ugyan, Helén.

— De hidd el. Hát nem én mondtam neked, hogy utálok ezt a garasos jövőt, a kenyérré váltott filléreket, a várakozást, hogy legyen egy vaságyunk és a ládában az ajtó előtt a konyhaszemét, mert én mondtam és én akartalak, téged, mindent eltépő kilobbanás, hogy egymásthfogó kezekkel induljunk meg a párás semmibe, élni, szeretni és te csak hozzám szédültél, szegény.

— A gyengébb nem én voltam, Helén. Ebben az akaratban nem. Hisz együtt mondtuk, legyen hát három hónapunk, de ez a három hónap szép legyen. És szép volt, Helén. Ugy-e, na mondd, és nézz így a szemembe.

— Szép és kevés. Nem, nem, csak önmagamat bántom.

— Engem. Mert hogy nincs tovább, annak az oka mégis én vagyok. És látod, úgy érzem, hogy nincs is jogod ahhoz, hogy kövess. Mert te nemcsak a három hónapot akartad, hanem a reményt is, mert erősnek hittél, azt hitted, ötletes vagyok, tehetséges és törtető, hogy itt Bécsben fogok jövőt szerezni magunknak neked, és mit csináltam, mondd, mit tudtam csinálni, plakát-rajzolás, mosolygó igazgató, talán, és ma vége, itt az utolsó két schilling a zsebemben, csörög, komiszul csörög és az utolsó éjjel. Hagyj el, Helén, csak magam akarok menni, eltűnni, hogy te talán boldogabb légy egyszer.

— Imre.

— Nem, nem, én csalódtam magamban és te mást szerettél, azt, akit most panaszosan szólíatsz, aki remény volt, az életed, de nem ezt a sápadt, beteges figurát, akinek ökle sincs. Megvetem magam.

— Imre!

A hársfalombról mintha pára hullna, aprón és jólesően hideg, de fenn csillagos, tiszta volt az ég, a múzeumok acélkupolája égszínkéken villant meg az éjben. Danaae. És együtt nézték álmodón. A Várkert. És a koncert után ott sétáltak a Hősök terén. A városház tornyán huhogott az idő, mintha a magasba taszított vasember irigykedően most rájuk konganá: Lám, mérni lehet a boldogságot is. De a szíved azt súgta, nincsen óra, csak végtelenbe oldott pillanat. Június volt. Lihegően meleg. Június volt. Miért kell sírni érte? Ha ezt most mind magaddal viszed.

Ikophenin. Három tableta vízben oldva, így mondta Laci, a gyógyszerész, mert jó, hátha megakartok halni, itt van, ez egészen fájdalommentes, elbódulsz tőle, aztán jönnek a szívidegek, csak engem bele ne keverj a dologba és ha csak lehet, ne tégy ilyen bolondot, hisz a menyasszonyodért én zsákot is hordanék, fiam. Zsákot hordani, de most ég a nyaka és a gerince fáj a két válla között. — Imre, az igazgató mit mondott? — És szédülve ér a kérdés agyához, mintha csigalépcsőn kellene felmásznia. Az igazgató? Azt mondta: Talán. Ahogy már egy hónap óta talán. Semmi. Hát tőlem vársz valamit? Vagy adjunk magunknak még néhány napot? Fáradt vagyok és a reggeltől már félek, hogy újra lássam magamat.

— Nem, ne várjunk. Mert akkor gyávább volnék, mint ahogy szeretlek. Csak vidámabbnak kellene lenni, ahogy te mondtad, nevetve, mintha rózsákat dobunk el. Hősiesség ez?

— Azt akarod mondani, hogy félek. Talán csak tiltakozik valami. És benned is. Mert mi meghalunk, ma éjjel, halod? És ezek a fatuskó emberek itt, nézd, ez a monoklis legény nem is sejt, miért repdes a szemed. Hullák leszünk. De előbb vacsorázni akarok, mennyi pénzed maradt még?

— Most ne menjünk sehova se, Imre. Otthon már készítettem vacsorát, sonka lesz és teát főzök hozzá. Öt schilling még maradt, de az kell a takarító asszonynak, ha holnap minket megtalál.

— Úgy? Hát akkor hallgatni kell és menni, a lélekben zsong az emlékezés vize, s ha egy-egy fehér hab kifröccsen: Nézd, itt vettem a kék nyakendőt neked, tudod, mikor a terasszon vacsoráztunk és a szomszéd asztalnál a kis francia ember, olyan volt, mint egy fekete rigó és kaptál kölnit, a Kelet álmát és ott pihentem a kebleden, és itt szálltam le a villamosról egy állomással előbb, hogy szembe jöjj és itt az utcán megcsókoljalak és mikor a tánc után megszóktattalak; azt hitték, hogy olasz signora vagy, meg a müncheni boxoló, emlékszel, és közben Ikophenin, hát csakugyan utoljára libben a szellő és párás melegen hív az ég, utoljára, hogy emberek mozognak, és csókok hullanak a padokon, hogy egymáshoz görbülnek az ujjak, hogy van divatlap, jajgató zene s a házak felett a Gerngross nagyáruház fényezője imbolyog.

Vigyázz — és ahogy az utcán megállnak az éles ívben forduló autók előtt, tudván, hogy rájuk biztosabb halál vár, egy ember lép melléjük gyékénykosárral, sapkáját csak úgy az ujjával billenti meg.

— Pardon, doktor úr, szeptember estéjén legszebb ajándék a hölgynek a virág. Volna még egy klasszikus tétel, amely csodásan illik a hölgy fekete hajához. Egy schilling, kérem, drága holland dolog, egy schilling.

És bűvész mozdulattal adja Imre kezébe a selyempapírból kibontott rózsaszálat.

— Helén, fogadd el tőlem. Piros rózsa. Emlékszel még arra a csokorra. De most csak egyet adhatok.

— Uraságod magyar? Ejnye, nekem is van egy magyar nagybátyám Sopronban, tanító, nem ismeri talán? Schlossernek hívják.

— Jó, itt az egy schilling.

És Helén a rózsát ajkához emeli. Mennek tovább és szorosabban fogják egymás kezét.

— Kis Helén, miért sírsz?

— Nem, Imre, nem sírok. Két könnycsepp, teérted, aki úgy szerettél, hogy már nem is merném újrakezdeni.

És akkor befordulnak a Kärtner-utcán, ahol jól festett kokottok libegnek s a kirakatok előtt szólítja le a nőket néhány bárdolatlan vágyú idegen. De ez a világ már zárva volt előttük, mint a Máltai Lovagrend temploma és egymás karját is már csak azért fogták, hogy itt az úton el ne essenek. Mert menni kellett valami elé, talán nem is a szokott séta, hogy így kerülve térnek meg haza át a Grabenen, aztán a Burg előtt, hogy várták őket a minorita templom árkádjai, igen, itt szoktalak megcsókolni, de éjjel nem lehet álmodni két karod közt és ezért van az, hogy most reszketünk.

S akkor türelmetlenül mennek tovább, nézd, öt perc mulva $\frac{3}{4}$ 9, mintha otthon várna valaki, vagy mert nem lehet tovább a mélységbe bámulni és megfeszült lábakkal ugrani fel. Jobb volna már túl lenni rajta, de ezt

most Helénnek nem mondja meg. Milyen görcsösen szorítja a rózsát. — Nincs tüske rajta? — de torkában ragadós a nyál és akkor vállát görbítve köhögni kezd.

Helén halványan tekint reá, de Imre eltakarja a homlokát és újra izzad a keze, melegen húzódik a gerince, csak túl lenni, csak túl lenni ezen az ostoba megriadáson és hogy beszéljen, hogy ne legyen olyan mereven levont a szája: Ma este nem működnek a szökőkutak — aztán elhallgat és a földre néz a puffadt háttal fekvő levelekre.

A kulcsot már a kezében szorongatta, amint a Volkstheater elé értek.

— Most mindjárt jó erős teát főzöl — mondta a kapu alatt és szívdobogva siettek fel a lépcsőn.

A szobában a kattantva nyíló villanyfényben feszes komolysággal álltak a bútorok. S a közepén fehér abrosszal leterített kis asztal nem is két étvágyas emberre várt, mert mintha keresztelő só lett volna rajta, vagy haldokló tagokat megkenő olaj. És a két ember visszadöbrent ettől az ünnepélyes rendtől, ott a becsukott ajtónál megállva, de egyiküknek ajka sem tudott nyugtató vágyat adni, mert már nem voltak egyedül.

A díván mellett kis asztalka állott, kürtös, sárgarézsamovárral. Helén odalépett és a csupasz falapra fektette le a rózsát, mert Imre, holnapja neki se legyen és velem együtt így fog elhervadni. Aztán levette fejről a sapkát és a fátyolt, végigsimította a haját, vízért ment a fürdőszobába és a fehérzsinóros teafőzőben keringeni kezdett a melegség. Előszedte a kék porcellán csészéket, két apró tányért, kést, villát, kanalat, kenyeret szelt és a zsírfoltos papírból kipakolta a rózsaszínű sonkát. Akkorra már a víz susterogni kezdett és a barnaszemű asszony a szekrénynek támaszkodva figyelt.

Megszokott mozgás, a percek egymásba fonódó apró céljai, ami még életet szó a mélység fölé és csak így tudunk feledni. Mozgásban és célban. De Imrének most semmi dolga sincs. A rajztáblája már félretéve simul meg a szekrény mögött, ecset, tégely, festék, tubusok mind-mind már a fiókban alusznak, kimosva, megtörölve, egymás mellé rakva, hogy többet nem dolgozunk. Fel-alá járkal a szobában s a két díványra néz, a meglapuló könyvespolcra s a barna ráámájú tükörrre, fölötte lóg egy művirágkoszorú, és nézi a késsel és arannyal festett falakat, ahol te éltél Helén, és ők láttak, mikor gyermekké szédített a szerelem. Talán egy percre megrezdül benne a vágy és a Helén keblébe futó vér emléke, de a sarokból elébe áll a köpönyeges kályha, kövéren, feketén és hidegen. Jobb volna már túl lenni rajta. Mert most még a cigaretta sem kell és a lobbanó gyufát a pernyeládába dobja, egy mozdulattal. Igen, mi voltunk.

Asztalhoz ülni és egymást nézni, mikor a tea gőzölög. A kanál csörren a csészealjon, rumot nem parancsolsz, kedvesen, halkán, na tessék édes, és minden olyan kimért, olyan furcsán nyugodt, mert még csak készülődnek. Nem, köszönöm, csak a teát iszom. — De Helén is megáll az első falat után. Nem tudok enni — és két kézzel kell fogni a forró csészét, amint ajkukhoz emelik. Nézik egymást, előrehajló vállal, talán bátorítóan is, mint az elhantolt öröm mosolya.

— Olyanok vagyunk, mint két beteg madár.

— Imre, hát olyan nehéz elszállni önmagunkból? A forró este, egymásba fonódó testünk, emlékszel, búcsúzás és menni a tűnő gyönyör után, eloldani, emlékszel, így mondtuk. De most jobban tudjuk mind a ketten, mert egyedül kell lennünk, mikor a kezünk önmagunk ellen fordul.

Egyedül, mint a félelem. És néha megrázkódik a testük, mintha tenni, akarni kellene, az ujjuk még a csészéért botorkál és hervadtan újra az ölükbe hull. Már hallani kint a színházvégi autók kattogását, felzúgva, messzefutva és újra a csend, ez a hangtalan hányódó tenger, ahol a lelkük nem tud parthoz érni. Tizenegy óra. Vagy most az ösztön rést talál, menekülést. Imre felugrik, kezével tépi mellén a ruhát, a hangja fojtott és rekedt, mint a vergődő állaté.

— Ma nem, ma még nem akarom.

— Gyáva! Ne légy gyáva! Mert holnap se mered és azután sem. A szavad! Az ígéletünk! Imre, még ma meg kell lenni! Ma még. Gyere ide, ölelj meg. Utoljára, forrón. Igen, még ma meg kell lennie.

De Helén ajka is hideg, talán a köd lepte már, gyűrődött, félénk, hisz csak ősszel megmaradt virág s a két karja most kapaszkodás. Imrének reszket a térde, ahogy felé hajol, aztán a keze is lehullik, de ő már nyugodt, mert tudja, hogy el kell jönnie. Mereven a szemébe nézve, ahol a cél most megtapad. A vég. És akkor kinyitja a szekrényt, elővesz egy papirostekercset, reá van írva: Ikophenin, szétbontja, az asztalra teszi. A tabletták meztelen, szürkén fekszenek így a villanyfényben. Ártatlanul és bennük rejtőzik a halál. Vízét önt a két pohárba, a keze nem remeg, mert rajta érzi Helénnek szemét, aztán beléjük dob 3—3 szemet és az elmállott port is, ami még a papíron maradt. A tabletták egymásra omlanak, a vízfenekén, szürkés-barna csomókban megülve, akkor mindketen a kanálért nyulnak, így egymással szemben megállva és már ajkukon a pohár. Imre a torkában érzi a víz kesernyés ízét, a nyelvén megtapadó apró szemcséket, igen, csak mind, csak egyszerre kihajtani az egészet, kavargó gyomorral és megszedülve, amint a szíve ver. És akkor hallja Helénnek fuldokló, szakgatott szavát: Imre, nem bírom, nem bírom — és az asszony keze után kap, hogy a telt pohár a földre ne essék. Helén sápadtan hajlik a szék fölé, a válla remeg; mintha rázkódva sóhajtana. Aztán támoltyogva tűnik el az ajtó mögött.

Egyedül menni, zuhanni, a földtől elugorva és ő itt marad. Belehajszolva ostobán, hogy nem kell a nyomorgó élet, és az asztalon a másik telt pohár, de a gyomrában már égetve fut a méreg. Vége, vége és hallja a szívet a csöndben, de visszafordulni nem akar. Zuhanni, zuhanni, elszántan, gyűlölködően és a keze görbült ujjakkal kinyílik, hogy a másikat is magával rántsa. A székre dül, fejét a díványhoz szorítva és kiált, száraz, ragadós torokkal: Helén, Helén — mert most nem fél, hogy meghallja más is, őrjöngve, harapó szavakkal, s ha megtagadná, akkor megfojtaná — Helén, Helén és sarkával rugdalja a padlót.

De Helén már újra mellette áll. Feketén árnyékolt szemében megtörténül a könny, az arca viaszos és merevre vont. Visszasimítja haját, amely verejtékes homlokára hullt. — Imre, Imre, nem hagylak egyedül. Nézd, most iszom, most megiszom mind — látod —, most megyek veled.

Akkor lihegve a díványra fekszik, felszegzett szempillákkal és kapkodva a levegőt, hogy ez a kesernyés lé a testében maradjon, jéghideg lába reszketve verődik össze és amint érzi, Imre kereső kezét, körmeit belevájva kapaszkodik belé, mert ő is menni akar, mert nem szabad itt maradnia.

Igy virrasztanak a csöndben, lüktető aggyal, a félelemtől megvonagló testtel és lelkük újra meg újra nekifut a várakozás fekete falának, egy perc, még egy perc s ez a vérhullám talán a halál, de lassan mintha a forróság elülne és keringeni kezd az emlékezés, az egyre tompább, zúgó bódulat alatt s aztán majd megállnak a szívidegek.

Imre most újra érzi Helénnek kezét, nyirkosan és hidegen és akkor puha csuklóját fogja át, kérlelőn, suttogná most az ő nevét, de a torka ég, és ott végig a melle alatt, mindegy és mégis undorodni kell. Messze szálló nap, elejtett rózsza, egymás karjában várni a halált, nem, nem, csak hitték, csak szeretették volna. Egyedül van, mint akkor, mikor a víz a tutaj alá sodorta, s a rémület markolta meg szívét, de hiába bukkan fel a reszkető öntudat, mindegy, segíteni nem lehet. Mert a teste is lassan kihül és legjobb lezárni a szemét, várni. Imádkozni: Uram, most Téged kérek. Uram. A fájdalom szorítja össze a torkát és meleg lesz a szeme. Uram — és fejét felemelve nyöszörgi — Anyám. Aztán bódultan visszahull. Aludni. Aludni, hogy akkor lepje meg. És ahogy karjára rejt a szemét, érzi, hogy most inogni kezd a teste. Fejeket lát mellette elsuhanni, fehér ajtót a rézkilincsel és egy porlepte út hullámos vonalát. Kezek nyulnak utána, hogy megragadják. Mert itt fekszik a viadukt alatt és fönt dübörögve autók robognak. Aztán egy messze ház és Helén, aki az ajtóban áll, fekete haján valami furcsa fény, miért vagy sápadt, hisz tavasz van most, virágok és int neki. Imre, nem jössz velem? De ő csak az ágyára mutat, pokrócba csavart lábaira. Nem tud beszélni. Vagy hajszolják és menekülni kell? Itt a vízmosta úton és fut tovább és újra hátránéz, amíg egyszerre hanyattzuhan. Feküdni, mint fák tövében az árnyék. És az anyja kisírt szemekkel járja az erdőt, fiam! Fiam! Mellette elmegy, botorkálva és az arca vérzik, de ő nem kiálthat, anyám, én itt vagyok, és Feri is ott járkál integetve és hosszú karjával egy ágat letör. Aztán a szoba közepén ül, a székben és fehér lepedő takarja be a testét. Egész a nyakáig becsavarva. Mellette áll a laposhomlokú borbély és mintha szappanozná most az arcát. S amint a penge sercege a bőréhez ér, érzi, hogy a szíve meglódulva kiugrik a bordái közül és a fehér lepedő feldagad. Imre rémülten néz a borbély szemébe. Meglátta-e? De ez ebben a pillanatban megragadta a kiugrott csomót, a borotva villant és az éles penge a szívét levágta. Még a torkában volt a hangtalan sikoltás, amikor visszavágódó mellel, reszketve felriadt. Bőrént elöntötte a veríték és két kézzel kapott a szívéhez. Csak fájt ott bent, fájt és dobogott, de nem volt semmi vágás, semmi vér. Álmodott. Az égő villanyra nézett, Helénre, aki homlokába csüngő hajjal, elejtett karokkal feküdt és megakadt a szeme a két üres poháron, amelyre fehér csikok tapadtak köröskörül. Akkor eszébe jutott az éjszaka, a viaskodás és a halál, amely már testében ég, a gyomrában fel egészen a torkáig; és hallgatta a szívét vértelen arccal és reszketően. De mintha a borbély pengéje villant volna meg, a szeme előtt, felugrik a székről, megtántorodik, mint a megrémített állat. Menekülni! Menekülni, talán még nem lesz késő. Istenem. Egyedül volt. Önzőn, hajszoltan egyedül és a fogashoz fut, a kalapját kapja, zsebében érzi a kulcsokat, az ajtót nyitja és végig a sötét előszobán, tapogatózva keresi a zárat, visszahorkan a fekete lépcsők előtt, aztán megindul, valami lebegő anyagtalán könnyűséggel, mint vinné a láz, vagy a halál. A kapu zárva volt. Alig tudta zsebéből a kulcsot kihúzni, mert szédül és émiyeg a gyomra. Künn a hajnali párák hideg öleli át és ő beledobja nedves testét ebbe a hallgató levegőbe, mintha ez volna a szabادلás. A sarka koppanva verődik az utca kövén és körülötte a házak alszanak a lassan szürkülő égbolt alatt. Istenem, már itt a reggel, csak késő ne legyen, s a távolból visít a villamossín. A gyógyszertár üveglapja mögött hervadtan ég a fény és az ajtón tábla lóg. Éjjeli szolgálat. Imre fellélegzik, mintha meg volna mentve. És a porcellángombon becsönget. A tarka szekrények mögött megnyílik a barna ajtó, álmosan imbolyog elő

a borzashajú patikus, hangtalanul jön a linóleum-futókon és megfordítja a kulcsot. Imre belép, s a kiszolgáló asztal előtt, ahol tégelyek és színes üvegek álltak, a számlázó gép két oldalán, újra elfogja a szédülés. Ikopenin — és hallja rekedt, hebegő hangját és megretten a névtől, Helén és én Ikopenint . . .

De a gyógyszerész nem döbben meg, a sarokfiókhoz hajolva, üzletszerű nyugalommal kérdi: — Egy huszas, vagy tizes dobozzal?

Imre nem érti ezt a kérdést. Csak nézi a patikus dagadt szemét, mely várakozva pislog reá. Hogyan? Huszas dobozal az Ikopenint? Huszas dobozzal?

— Egy schilling hatvan. A kisebb egy schilling. De jobban jár uraságod, ha a huszasat veszi, mert 2—3 szemet kell egyszerre bevenni.

— Két-három szemet — dadogja Imre. — Hát nem . . . nem mérég?

— Dehogy kérem. Felnőttnek 2—3 szemet. Ez a legjobb a lázas meghülések ellen. Chinin, koffein és phenocetin keverék. Az idén ez lesz a sláger.

De imre nem hallja már a választ. A testsúlymérlegbe kapaszkodva roskad le egy székre, tenyerébe rejti az arcát. Ikopenin! Nem mérég! A patikus ijedten hozzászalad: — Uraságod rosszul van? — Lehajol, hogy a fejét felemelje.

— Nem, semmi, semmi, csak megszedültem. Hát nem mérég?

— Dehogy, kérem — és a kerekasztalhoz lép, ahol préselt papírtálcán állott a víz meg a pohár. — Furcsa — mormogja — pedig nem is alkoholszagú. — De Imre ekkor már felállt, valami új, hálás öröm szakadt fel sóhajtván a torkán: — Köszönöm, köszönöm, doktor úr — és megissza mind-mind vizet fenéig és mosolyogva néz a szekrényhez hátráló gyógyszerész fiatal arcába. — Kérek egy kis dobozzal Ikopenint. — Az egy schilling csörrenve hull az üveglapra. — Jó reggelt, jó reggelt — mondja Imre, kezében szorongatva a kis csomagot és kint az ajtó előtt a félhomályban lefejt róla a selyempapirost és olvassa mohón: Ikopenin Haedraphor gyógyszer-vegyszeri gyár, Wien. Ha az orvos másképp nem rendel, naponta 2—3 szemet. Csodás zengésű messze muzsika, 2—3 szemet. Helén, édes kis Helén. Élünk. De aztán aggódva tépi fel a fedőlapot és látja a szürke tablettákat egymáshoz sorakozva, ártatlanul. Ez az, ez az, ilyen volt. És nevetni kezd, sietni, a lejtős utcán végigszalad, néha zökkenve, mint a gyerekek, mert bolondos vígságba ugrott az élete. A 27 év és ez a felnyíló reggel, amelybe most a halál elől szaladt. Helén, kis Helén, mi élünk, mi is vádolja magát, nem szégyel és nem emlékezik. Kiszabadulva most csak menni akar, érezni a lábát, amelyben a mozgás üteme feszül, nézni a messze pitymalló eget s a tornyok fején megül az első fény. A körútra megy s a kertekben beszívja a sóhajtó föld szagát, az első rigók füttyentve röpködnek a párás lombokon és Imre tudja, hogy él és örül. Élni és örülni éretted, Helén, hogy megbocsáss. Dolgozni, és kell, hogy sikerüljön. Talán — mondta az igazgató — és amint a Burg felé fordulva megpillantja a felszálló napot, eszébe jut az új plakát terve, ami a Hartsteiner úrnak feltétlenül tetszeni fog. Látja a téglalakú zománcos kályhát, amelynek közepén van a tűzajtója és a tűzajtón kerek Mária-üveg, vörösen izzó, fénykévék lövelnek ki belőle, mint a hajnali napsugár. És így lebeg a kályha az ébredő város egén, az emberek szájátva nézik azt a meleget osztó csodát s fönn, piros betűkkel áll majd az új név: Helios. Mert ez sokkal jobb, mint a Család Öröme, ahogy az az ostoba Hartsteiner gondolta. Nyolcvan schillinget fog kapni érte. Helén, kis Helén. Ó, én ostoba — és újra

aggódva siet tovább a most már zajosra ébredt utakon, mert öt perc mulva hat óra van és Helén felébredt és semmit sem tud. Kabátját begombolva szalad, lassít a villamos, a lábait kinyújtja, hopp ,hopp, talán csak vidáman megriadt, hiszen olyan békésen csilingel a reggel és ő még fut az ébredés felé. Helén, kis Helén.

— Jó reggelt. Már ilyen korán — mondja Zaitschek, a cseh házmester. Imre kipirult arccal bólint neki. A lábtörlőnél kifújja magát, s halkán kinyitja a rézgombos ajtót. Csend van és sötét. Aztán hallgatózik, kezét a kilincsre nyomja és belép Helénhez.

A viaskodó éjjel hervadt szaga még a szobában ül, meg a leeresztett függönyök homálya. Imre lábujjhegyen a díványhoz oson. Alszol kicsi, alszol kis Helén. Milyen sápadt vagy. De örömmre ébredsz. Szeméről elsimítja a nedves haját és ujjá végigsiklik meleg nyakán. Pihegsz, kis Helén, pihegsz. Aludjál.

De neki most sok-sok munkája van. Ablakot nyit, felhúzza a függönyt és kitarja az üvegszárnyakat. Beleharap a friss, húsos levegőbe és suttog halk, repdeső szavakat. Aztán Helénre óvatosan teríti ki a teveszőr takarót, aludj kicsi és a szekrényhez megy, hogy a rajztábláját elővegye. A papír surrog, és ilyenkor megáll, aztán lassan húzza kifelé, munkaasztalára fekteti és a fiókból előszed ecsetet, tégelyt, festéket, tubust. Ma délelőtt dolgozni fogok érted.

Aztán viszi a poharakat, a vizesüveget, csészét és a teafőzőt, hogy a fürdőszobában tisztára mossa; lábujjhegyen sűrög és már rendben áll a terített asztal, friss víz kering a teafőzőben és mosolyognak a sonkaszeletek.

Mindjárt kész a villásreggeli — és Imre meglepődötten néz körül. A kis asztalon, ahol a kürtös szamovár áll, most megpillantja az odaejtett rózsát. Szegény, hisz téged majdnem elfeledtelek. És vizet tölt a pohárba.

Az ablakra akkor ráremeg a fátyolos fényű nyárutói nap. Imre a díványhoz lép és megcsókolja Helén homlokát.

Semjén Gyula.

